

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ
ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ «Սովորողների ստեղծագործական
ունակությունների զարգացումը առարկայի
դասավանդման ընթացքում»

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐ՝ *ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ*

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ *Հ. Բեյրության*

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝ *Իրինա Հարությունյան*

ԴՊՐՈՑ՝ *Վ. Գետաշենի № 1 միջնակարգ դպրոց*

ՄԱՐՏՈՒՆԻ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ.
.
. 3

Ստեղծագործական մտածողության զարգացումը ժամանակակից մեթոդների
միջոցով.
.4

Փորձարարական դաս:Ստեղծագործական մտածողության
մեթոդիկա.
.
. 7Դեպքի մեթոդը որպես փորձարարական դասի իրավասությունների
ձեկավորման

գործիք.	
.	
. 9	
Ստեղծարարության մեթոդների խնդիրները	
.	10
Երկու աստղիկ մեկ	
դրոշակ.	
.	11
Տվյալ իրադրության պահանջով և բազմազան ոճերի կիրառությամբ	
բանավոր և գրավոր խոսք կազմելու	
հմտություն.	
. . . . 12	
Եզրակացություն.	
.	1
3	
Գրականության	
ցանկ.	
.	15
ՀԱՎԵԼՎԱԾ1.	
.	
. . . . 16	
ՀԱՎԵԼՎԱԾ2.	
.	
. . . . 20	

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Մտածելու տեղիք տվող այս ժամանակներում ժամանակներում
ամենաշատ մտածելու տեղիք է տալիս այն,
որ մենք դեռևս չենք մտածում:

Մարտին Հայգեդեր

Մտածողությունը իր մեջ ընդգրկում է՝

- Վերլուծություն
- համադրություն

Ըստ Լևոնտևի մտածողությունը ճանաչողական գործունեության տեսակ է: Այս գործունեությունը էլ պատասխան է ճանաչողական դրդապատճառի: Մտածողությունն առաջին հերթին իրենց ներկայացնում է ճանաչողական մոտիվացիա: Մոտիվացիայի կառուցվածքում կարևորում են դրդապատճառի հիմքում գտնվում պահանջմունքը, որը դրդապատճառի մեջ գտնում է իր զարգացումը, բովանդակությունը, բովանդակային բնութագիրը: Հետազոտական աշխատանի

նպատակն է՝ բացահայտել աշակերտների ստեղծագործական ունակությունները, գտնել ու կիրառել հնարներ, որոնց շնորհիվ աշակերտները կգարգացնի ստեղծագործական ակտիվությունը մեթոդներ օգնությամբ, որը խթան կհանդիսանա աշակերտներ ակտիվ մասնակցությունը մասնակցությունը դասին:

Հետազոտական աշխատանքի խնդիրն է՝

1. բացահայտել սովորողների ստեղծագործական կարողությունները
2. գարգացնել ստեղծագործական մտածողությունը մեթոդների օգնությամբ

ՄՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ

Մտածողությունը միջնորդավորված ճանաչում է, որը սկզբում հանդես է գալիս ոչ թե գործունեությունը այլ գործողության, ձևով , այսինքն՝ սկզբում հանդես է գալիս ճանաչողական նպատակը:

Մտածողության առաջացումը ճանաչողական նպատակների ծագումն է: Հաջորդ քայլում նպատակը կարող է փոխակերպել դրդապատճառի:

Նպատակը սկսում է դրդապատճառային ֆունկցիա ձևառ բերել: Մտածողությունը առաջանում է շարժման, ապա նպատակաուղղված, պրակտիկ գործողության կենտրոնում:

Այնուհետև դրդապատճառը հասնում է դեպի նպատակ:

Դրա շնորհիվ հնարավոր է դառնում գործողության՝ իր դրդապատճառով: Գործողունեության վերլուծության մեջ հնարավոր է գործողությունների փոխակերպումը ոչ միայն դեպի «վերև», որի ժամանակ գործողությունը վերածվում է գործունեության այլ դեպի «ներքև», որի ժամանակ գործողությունը գործողության

իրագործման միջոց՝ կատարողական տարր: Ըստ Տիխոմիրովի մտածողությունը մեկնաբանվում է որպես խնդրի լուծման գործընթացը: Խնդիրները կարող են առաջանալ պրակտիկ գործունեության ընթացքում կամ կարող են միտումնավոր ստեղծվել: 2 դեպքում էլ խնդիրները հանդես են գալիս որպես օբյեկտ, մարդու մտավոր աշխատանքի առարկա: Արհեստական կազմված խնդիրների մեջ սովորաբար առանձնացվում են պայմաններ և պահանջներ:

- ✓ Պայմանները բնութագրում են՝
իրավիճակի սովորական կամ անսովոր լինելով
- ✓ պայմանների ներկայացման բնույթով:
Արհեստական կազմված խնդիրների կառուցման պահանջներն են՝
- ✓ լուծում և գաղափարը պետք է թաքնված լինեն
- ✓ լուծումը պետք է լինի դինամիկ
- ✓ Գաղափարը պետք է յուրահատուկ լինի
- ✓ խնդիրը պետք է բավարարի գեղարվեստական պահանջների:

Մոտիվացիան գործունեության սուբյեկտի գլխավոր բնութագրիչ է: Առանձնանում են խնդր լուծման արտաքին և ներքին մոտիվացի: Այն ինչը հանմապատասխանում է է կոնկրետ պահանջմունքի, որում այն կենտրոնանում է, անվանանում են դրդապատճառ: Խնդրի լուծման գործընթացը բազմադրդապատճառ է:

Պրոբլեմային իրավիճակի հոգեբանական կառուցվածքն ներառում է՝

- ճանաչողական պահանջմունք, որը մարդուն դրդում է ինտելեկտուալ գործունեության
- պահանջմունքի առարկա
- մարուն նտելեկտուալ կարողություններ, որոնց մեջ են ստեղծագործական հնարավորությունները և նախկին փորձը:

Դրանք որոշում են ճանաչողական պահանջմունքի առաջացման սահանները: Պրոբլեմային իրավիճակ չի առաջանում, եթե խնդրի լուծման համար կան

բավականաչափ յուրացված գիտելիքները հնարավորություն չեն տալիս մարդու հասկանալ իր առջև դրված ինտելեկտուալ խնդիրը:

Ըստ Կյուլեի՝ մտքերն էապես տարբերվում են պատկերացումներից:

Բանաստեղծությունն ուշադիր կարդալը բավարար է որպեսզի հնարավորություն ունենալ նորից վեր հիշելու մտքերի բովանդակությունը:

Մտածողության գործընթացում կարևոր դեր խաղացող վերացատկումը, կոմբինացիան, սահմանում, դատողությունը, եզրահանգում, համեմատումը, տարբերակում, որոնումը, հարաբերությունների հաստատումը նույնպես ունենում դետերմինանտ միտման բնույթ:

Մաքս Վերթհայմերը խնդիր էր դրել գտնելու մտածողության գործընթացի ստղծագործման, ապացուցող և կենդանի իմաստը, ընդորոմ, հստակ գիտակցելով , որ կենդանի գործընթացը հակադրում է կոնցեպտուալիցիան Վերթհայմերը կարևորում է մտածողության գործընթացի կենդանի ընթացքը, դինամիկան: Պրոդուկտիվ մտածողության գործընթացում կարելի է առանձնացնել հետևյալ փուլերը՝

- Թեմայի առաջացումը այս փուլում հանգում է աշխատանքը սկսելու անհրաժեշտ զարգացումը՝ ուղղորդված լատարվածության գացումը, որը մոբիլիզացնում է ստեղծագործական ուժերը:
- Թեմայի ընկալում, իրավիճակի վերլուծություն, խնդրի գիտակցում՝ այս փուլի հիմնական խնդիրը իրավիճակի վերլուծություն, խնդրի գիտակցում՝ այս փուլի հիմնական խնդիրը իրավիճակի ամբաղջական, ինտեգրալ պատկերի ստեղծումն է, որն արդեն վատ է այն իրավիճակի համար, որում ծագել է՝ կապված թեմայի ընտրության հետ
- աշխատանք խնդրի լուծման ուղղությամբ՝ այն մեծ մասամբ ընթանում է անգիտակցական թեև նախնական, լարված գիտակցական աշխատանք անհրաժեշտ է
- կատարողական

Մոտիվացիայի օպտիմալ ինտեսիվությունը խիստ տատանվում է ունի մարդու մյուսին: Այդ տատանումները կախված են մարդու անձնային բնութագրերից: Անձնային

գործոններ, գիտելիքներ, ինտելեկտ, անձ: Ըստ ՈԻՈՎԵԻ տարբերում են մտացին խնդրի լուծման 4 փուլ՝

1. Նախապատրաստում, որի ընթացքում խնդիրը դիտարկվում է բոլոր կողմերից

2. հասունացում, այս փուլում խնդիր գտնվում է գիտակցության մեջ

3. փայլատակում՝ խնդրի լուծում առաջացում 4 ստուգում Նախապատրաստման փուլը ներառում է ողջ ինտելեկտուալ ուսուցման գործընթացը: Կրթված մարդը տիրապետում է արդեն իսկ սովորած հասկացությունների և փաստերի պաշարի՝ ձեռք բերած կամաձին դիտման և պատպահման ընթացքում:

- Ստուգումը՝ վերջին փուլը, որոշակիորեն հիշեցնում է նախապատրաստման փուլը, լիովին գիտակցված:
- Հասունացման ընթացքում մենք չենք մտածում լոճող խնդրի մասին գիտակցաբար և կամաձին
- Այս փուլում ներառված են անգիտակցական և ոչ կամաձին կամ նախագիտակցական և ոչ կամաձի կամ նախագիտակցան և նախակամաձին մտավոր իրադարձությունների մի ամբողջ շարք:

Հասունացման առաջին տեսակը խնայում է ժամանակ և հաճախ նախընտրելի է: Մենք կարող ենք հասնել ավ արդյունքների, եթե սկսում ենք լուծել մի քանի խնդիր իրար հետևից և կամաձին թողնում որոշ ժամանակ: Սակայն ստեղծագործական մտածողության առավել բարդ ձևերում ոչ միայն մարդը կարիք ունի տվյալ թեմայի մասին մտածելուց ազատ ժամանակահատվածի, այլ ցանկալի է, որ ոչինչ նխանգարի ազատ անգիտակցական աշխատանքին:

Ըստ Ռուբինշտեյնի մտածողություն իրենցից ներկայացնում է վերլուծական, համադրության, և ընդհանրացման գործընթացների ամբողջություն: Վերլուծությունը և

համադրությունը միևնույն մտածողական գործընթացի երկու կողմերն են:Նրանք փոխկապակցված և փոխապայմանավորված են:Այսպես, ինչպես վերլուծությունը իրագործվում է համադրման միջոցով, համադրում է վերլուծության միջոցով՝ ներառելով տարբեր հատկություններ, մասեր՝ իրենց փոխադարձ կապերով և հարաբերություններով:Վերլուծության ճանաչողական նշանակությունը այն է, որը առաձնացնում և ընդգրկում էականը: Վերլուծությունն ու համադրությունը հանդես են գալիս համեմատության մեջ: Շրջապատող միջավայրի ճանաչման սկզբնական փուլերում իրերը առաջին հերթին ճանաչվում են համեմատման միջոցով: Համադրումը անընդհատ անցնում է կատարում վերլուծության և հակառակ: Ստեղծագործական հնարավորություններ ունի յուրաքայուր մարդ, միայն պետք է, որ նրանք անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծեն դրա իրականացման համար: Ստեղծագործական անհատականության զարգացման գլխավոր միջոցը համարվում է ինքնակատարելագործումը:

Մարդու ինքնարտահայտման, չիրականացված երազանքների ու ձգտումների իրականացման միջոց է: Ստեղծագործությունը ոչ միայն պատանեկան անմեղ տարերք է, այլ նաև հասուն անձի ձգտում է շարունակելու իր կյանքը մահվանից հետո: Ստեղծագործությունը անձի համար ինքնարտահայտման, չիրականացված երազանքների ու ձգտումների իրականացման միջոց է: Ինքնարտահայտումը սեփական ներուժի զարգացման անընդհատ գործընթաց է: Դա նշանակում է օգտագործել սեփական ընդունակություններ ու գիտակցումը և աշխատանքը՝ այդ ամենը լավ կատարելու համար: Ստեղծագործության հիմնական աղբյուրը դրսևորում է այնպես, ինչպես հոգեթերապիայի վերականգնող ուժը, մարդու ձգտում ինքնաիրականացնել իրեն, դառնալ այն, ինչի ներքին հնարավորությունները կան իմ մեջ: Կ. Ռոչերս

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՄ: ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄՆԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՍԵԹՈՂԻԿԱ

Ստեղծագործական կամ ստեղծարարություն մեթոդիկաներ, որոնք նպաստում են յուրօրինակ մտքերի համախմբման ու նոր մտքերի գործընթացի՝

օգնել գտնել առաջացած խնդիրների և դժվարությունների համար նոր, յուրօրինակ, մոտեցումներ և լուծումներ:

Այս մեթոդիկաները օգնում են ավելի հստակ ձևակերպել խնդիրները, արագացնում են նոր գաղափարներ գտնելու գործընթացը, ինչպես նաև ավելացնում են դրանց քանակը, լայնացնում են խնդիրների վերաբերյալ արդեն եղած տեսակետները և ոչնչացնում իմացական արգելքները: Մեթոդիկաները տալիս են ուղղվածություն ու կարգ ու կանոն մտքերի ու գաղափարների առաջացման ու ուղղորդման համար: Մեթոդիկաները կրճատում են գաղափարների փնտրտուքի ժամանակ՝ կազմակերպելով ու դարձնելով ավելի արդյունավետ բուն մտքերի որոնման գործընթացը: Գոյություն ունեն ստեղծարարության մեթոդիկաների ինչպես, այնպես էլ՝ խմբով կամ զույգերով աշխատելու ձևեր:

Գիտելիքը միայն գիտելիք է, երբ այն ձեռք է բերվում սեփական մտքի ջանքերով և ոչ միայն իր հիշողությամբ:(Տոլստոյ)

Յուրաքանչյուր դեպք լուրջ մեթոդական զարգացում է հաշվի առնի սովորողների տարիքային բնութագրերը և ստեղծագործական ունակությունները: Տեխնոլոգիաներն այսօր հանդիպում են աշխատանքի այնպիսի տեսակներին ,որոնք հակադրվում են, ինչպիսիք են ուսուցչի հարցերին պատասխանելը, տեքստը վերափոխելը և այլն: Սրանք տարբերվում են ընդհանուր կրթական առաջադրանքներից:

Այս մեթոդը նպաստում է ինքնուրույն որոշումներ կատարելու աշակերտների հմտությունների զարգացմանը:

Ոչ մի վերլուծական աշխատանք չի կարող լինել ինտուիտիվ , ոչ մի լուրջ եզրակացություն չի կարելի լինել անել, եթե առարկայի խորը գիտելիք չկա: «Գրականություն» առարկայի գաղափարների ձևավորումը կարող է ընթանալ նաև այս ճանապարհով՝ գործողությունից մինչև մտածում: Այդ պատճառով էլ առանձնահատուկ նշանակություն ունի գործնական հմտությունների ձևավորումը:

Մենք հայտնաբերել ենք մի շարք հմտություններ, որոնք սովորողը պետք է ունենա տեքստի հետ աշխատելու ունակություն , այլ սովորողների հետ գտնել անհրաժեշտ տեղեկությունը, վերլուծել տեքստի բովանդակությունը:

- Ներգրավման հմտություններ.
- Ձեր տեսակետը ճիշտ և հիմնավոր ներկայացնելու ունակություն
- Լսելու և երկխոսության մեջ ներգրավելու կարողություն, խնդիրների հավաքական քննարկման մասնակցելու ունակություն:

Այս հմտությունները գրականության դասերում ձևավորելու համար օգտագործում է **դեպքի** տեխնոլոգիաները:

Դեպքի տեղնոլոգիաները (կամ դեպքի մեթոդը) , մի կողմից համադրվում են այնպիսի տեսակի աշխատանքներին, ինչպիսիք են ուսուցչից հետո կրկնությունը, ուսուցչի հարցերին պատասխանելը, տեքստը վերափոխելը և, մյուս կողմից , դրանք համեմատելու են այնպիսի լավ ապացուցված մեթոդներ, ինչպիսիք են նախագծի մեթոդը, դերակատարում և, խաղը, իրավիճակային վերլուծություն և այլն: Որպես ուսուցման մեթոդ, դեպքի մեթոդի ուսումնասիրությունը կարող է մեծացնել սովորողի հետաքրքրությունը առարկայի նկատմամբ: Այս մեթոդի կիրառումը օգնում է երեխաների մեջ զարգացնել հետագա կյանքի համար այնպիսի կարևոր հմտություններ, ինչպիսիք են հաղորդակցման հմտություններ, սոցիալական գործունեությունը, իրենց կարճիքը ճիշտ ներկայացնելու և մեկ այլ մարդու կարծիքը լսելու ունակությունը:

Գրականության դասերում օգտագործվում են տարբեր բարդության դեպքեր:
Առաջին աստիճանի ենթադրում են գործնական իրավիճակ և լուծում:

Երկրորդ աստիճանի դժվարություններ, կա որոշակի գործնական իրավիճակ , անհրաժեշտ է լուծում:

Երրորդ աստիճանի դժվարություններ կա՝ գործնական իրավիճակ, անհրաժեշտ է սահմանել խնդիրը և գտնել դրա լուծման ուղիները:

Մեթոդի էությունը կայանում է նրանում, որ սովորողները ստանան խնդիրների փաթեթ (դեպք), որոնք չունեն ճշգրիտ լուծում: Անհրաժեշտ է հասկանալ

խառնաշփոթի իրավիճակը կամ բացահայտել խնդիրը և գտնել դրա լուծմունման տարբերակները, երբ խնդիրը նույնականացվի: Դեպքերը տարբերվում են սովորական կրթական առաջադրանքների (առաջադրանքներ, որպես կանոն ունեն մեկ լուծում և այս լուծումը տանում է մի ճիշտ ուղի):

Դեպքերը ունեն մի քանի լուծման տանող մեկ ճիշտ ուղի: Դեպքերը ունեն մի քանի լուծումներ և դրան տանող բազմաթիվ այլընտրանքային ուղիներ: Այնուամենայնիվ ուսուցման տեխնոլոգիաների օգտագործումը չպետք է դառնա ինքնանպատակ:

ԴԵՊՔԻ ՄԵԹՈՂԸ ՈՐՊԵՍ ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԻ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

Մեթոդի նպատակները

1. Բարձրացնել աշակերտներ ճանաչողական գործունեությունը, ինչը մեծացնում է կրթական գործընթացում աճող մոտիվացիան
2. Տեղեկության հետ աշխատելու հմտությունների կիրառում, ներառյալ իրավիճակը պարզելու համար անհրաժեշտ լրացուցիչ տեղեկություն պահանջելու ունակություն:
3. Իրավիճակի խմբային վերահսկողության հիման վրա ճիշտ եզրակացություն կազմելու և ունակություն:
4. Ձեռք բերելով սեփական տեսակետի հստակ և ճշգրիտ նեկայացման հմտությունները բանավոր և գրավոր ձևով, համոզիչ պաշտպանել սեփական տեսակետը:
4. Ինքնագնահատականի քննադական հմտություններ զարգացում:

Դեպքերի բովանդակությունը կարող է լինել շատ բազմազան՝ արվեստի գործի, կինոնկարի և այլն: Շեշտը տեղափոխվում է գիտելիքների յուրացման վրա:

ՍՏԵՂԾԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈՂՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Խնդրի հստակ ձևակերպում

2. Ելքային տվյալների հավաքում
4. Ելքային տվյալների առուցակարգման համար չափորոշիչի մշակում
5. Կառուցակարգել ելքային խնդիրերը
6. Բազմակողմանի ուսումնասիրել ելքային խնդիրները
7. Լայնացնել խնդրահարույց իրավիճակի ենթաճյուղերը
8. Խնդրի վերաբերյալ մի քանի տեսակետ մշակել
9. Առաջ քաշել հնարավոր լուծումների առավելագույն քանակ
10. Մշակել առավել հնարավոր լուծումներից ընտրություն կատարելու սկզբունք
11. Հանել մտավոր արգելքները
12. Արագացնել մտքերի գեներացման գործընթացը
13. Դուրս գրել իսկապես արդյունավետ ու յուրօրինակ լուծումներ:

«ԵՐԿՈՒ ԱՍՏՂԻԿ ՄԵԿ ԴՐՈՇԱԿ»

Այս մեթոդը նախատեսված է կշռադատման փուլի համր: Այն նյութի պատկերավորման, փոփոխման ձև է, ինչ առավել շատ է գրավում և դուր գալիս երեխաներին:

1. առանձնացնել պատմվածքի քեզ դուր եկած պահը:

2. Առանձնացնել պատմվածքի կարևոր պահը

3. Ձևակերպել 1 ցանկություն

Ուսուցիչը կախված դասի նպատակներից ու նյութի նպատակներից ու նյութի բովանդակությունից, կարող է ստեղծագործաբար փոխել պահանջները: Կարող է հանդես գալ որպես կարճատև գրավոր հարցման ձև:

Գրականության ուսուցման հիմնական և կարևորագույն խնդիրներից մեկը

սովորողների գավոր և բանավոր խոսքի զարգացումն է, նրանց բառապաշարի հաստատումը: Չափազանց կարևոր խնդիր է մտքերը, ապրումներն ու զգացմունքները արտահայտելու կարողությունը:¹

**«ՏՎՅԱԼ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՁՈՎ ԵՎ ԲԱԶՄԱԶԱՆ ՈՃԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅԱՄԲ
ԲԱՆԱՎՈՐ և ԳՐԱՎՈՐ ԽՈՍՔ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆԸ»**

Իրավիճակային վերլուծությունն անվանված յուրաքանչյուր տեխնոլոգիա պետք է իրականացվի հաշվի առնելով ուսումնական նպատակներն ու խնդիրները, ուսումնական խմբի բնութագրերը, նրանց հետաքրքրություններն ու կարիքները, իրավասության մակարդակը, կանոնակարգերը և հնարավորությունները որոշող այլ գործոններ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

¹ Տե՛ս Բ. լ Եգու և Ի. գրականության ու ն, հանրակրթական դպրոցի առարկայ սկսած չափորոշիչներ և ծրագրեր, Երևան 2006, էջ 5

Այսպիսով ուսումնասիրելով թեման հանգում ենք հետևյալ եզրակացությունների.

1. Դեպքի մեթոդի օգտագործումը հնարավորություն է տալիս առաջացնել գիտելիքների անհրաժեշտություն, ուսումնասիրված նյութի կատմամբ ճանաչողական հետաքրքրություն, զարգացնում է ճանաչողական անկախությունը և ստեղծագործական մտածողության ունակություններ, զարգացնում է հուզական և կամային հատկություններ և ձևավորում ճանաչողական մոտիվացիա:
2. Դեպքի մեթոդի էությունն այն է, որ գիտելիքների կարողությունների և հմտությունների ձևավորումը սովորողների ակտիվ, անվախ գործունեության արդյունք է հակասությունները լուծելու համար, որի արդյունքում կա գիտելիքների, հմտությունների, կարողությունների և մտածողության կարողությունների զարգացման ստեղծագործական վարպետություն:
3. Դեպքերի տեխնոլոգիաների օգտագործումը թույլ է տալիս դասարանում ստեղծել բարենպաստ միջավայր դպրոցականների համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ գործադրելու համար, որոնք անհրաժեշտ են, որպեսզի դպրոցականները աշխատեն տարբեր տեսակի տեղեկատվության հետ:
4. Այն թույլ է տալիս ակտիվացնել ուսանողների տեսական գիտելիքները և պրակտիկ փորձը, նրանց մտքերը, գաղափարները, առաջարկները արտահայտելու ունակությունները, այլընտրանք լսելու ունակությունը:

Հետազոտական աշխատանքը իրականացրել եմ 4-րդ դասարանում: Դասարանը պրոբլեմատիկ է՝ կան շատ ակտիվ և միջին մտածողության և միջինից թույլ աշակերտներ:

Դասապրոցեսը կազմակերպելիս բախվում ես մի շարք խնդիրների, վերլուծելու,

կարևորը երկրորդականից տարբերելու, ճանաչողական, և ի վերջո ստեղծագործական մտածողությանը:

Դասավանդման նորագույն մեթոդները բերում են աշակերտակենտրոն ուսուցմանը, որ տեղ ակտիվ դերակատարություն ունի աշակերտը, ուսուցիչը ուղղորդողի: Աշակերտները ներգրավվելով տարբեր առաջադրանքների մեջ, ոչ միայն արդյունավետ յուրացնում են ուսումնական նյութը, այլև այդ ընթացքում ձեռք են բերում ինքնուրույն մտածելու, բանավիճելու, հաղորդակցվելու, մինյանց լսելու , մինյանցից սովորելու և այլն կարողություններ և հմտություններ:

Մեթոդների կիրառումն ու հետազոտությունը ցույց տվեցին , որ դասապրոցեսի այս կամ հատվածում կիրառելի են որոշ մեթոդներ, որոնք խթանում են ստեղծագործական միտք և ինքնուրույնությունը:

Ուսուցիչը դասի առանցք չէ, տեղեկության միակ աղբյուր չէ: Նա դառնում է ուսումնական գործընթացի, համակարգողի, սովորողների աշխատանքը ուղղորդողի, խորհրդատուի դերում: Նրանցից պահանջվում է ավելի քիչ խոսել, ավելի օգնել խրախուսել, ուղղորդել: Կարևոր է, որ սովորողները նյութը յուրացնեն ոչ միայն լսելով, դիտելով, մտապահելով, անգիր վերարտադրելով, այլև՝ մասնակցելով, մատծելով, հաղորդակցվելով, հարցերով, բանավիճելով, ինքնուրույն մտքեր հայտնելով և այլն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Հ. լեզու և հ. գրականություն, հանրակրթական դպրոցի առարկայական չափորոշիչներ և ծրագրեր, Երևան 2006
2. Անդրյուսե Բ. Է, Դեպքի մեթոդը՝ որպես իրավահավասարությունների ձևավորման գործիք, 2010թ. :
3. Մ. Բուրավոյ Խորացված դեպքի ուսումնասիրություն. Պոզիտիվիզմի և հետմոդեռնիզմի միջև // Ռուբեժ, թիվ 10 - 11, 1997:
4. Դեպքի մեթոդների հնարավորությունները համայնապատկերային մանկավարժական մտածողության զարգացման մեջ / Ի.Ի. Չերկասովա // հոդված «Միջին մասնագիտական կրթություն» ամսագրում, թիվ 6, 2007:
5. <https://ermake.ru/hy/metodika-keisov-na-urokah-literatury-ispolzovanie/>Գործի տեխնոլոգիաները որպես անկախ աշխատանքը ակտիվացնելու պայման

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	23. 01. 2022	Կիսամյակ	1-ին	Դասարան	4րդ
---------	--------------	---------	--------------	----------	------	---------	-----

Խմբի բացվածք	Աղջիկ: 15 Տղա: 17 ՕՏ ՈՒՀԿ			
	Как ребенок научился считать Часть 1,2:			
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐ՝	Գրատախտակ, կավիճ, դասագիրք, քարտեր			
Ամբողջական պատկեր՝	Այս դասին կիրառելով նախորդ թեմաների գիտելիքները վերլուծություն կատարեն թեմայի վերաբերյալ:			
Դասի նպատակը՝	Վերհիշել – Ռուսերենի թվերի անունները; Հստակեցնել-Տարբերել ձագերի անունները: Կիրառել-ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պատմելու ժամանակ:			
Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ				
Վերջնարդյունքներ	Աշակերտները կկարողանան. Բոլորը՝ Թվարկել թվերի անունները:.			
	Նպատակներին հասնելու ռազմավարությունը:			

Գործողություն ներ (ժամ/տևողությ յուն)	Ուսումնականգործունեություն Աշակերտներ	Պլանավորած տարբերակում և ՈւԳ ռազմավարություններ Ուսուցիչ	Առանցքային հարցեր Հիմնական ստուգումներ (հանձնարարությա ն վերջնարդյունքը նպաստում է դասի նպատակին)
5րոպե-ներկաբացակա	Բացել դասագիրքը, նշել նոր դաս	Ողջունել դասարանին, հաղորդել բարձրաձայն դասի թեման, դասի նպատակը	
20րոպե-ընթացք	Պատասխանել հարցերին Նշումներ անել տետրերում Գրատախտակին գրել ռուսերեն թվերը և թարգմանել: Փակ հարցերին պատասխանել անվանակոչվածները: Փոխանակել մտքեր ընկերների հետ:	Տալ փակ և բաց հարցադրումներ Թիրախավորել հարցերը՝ աշխատելով հնարավորինս շատ աշակերտներ ներգրավվել Տալ«կեղծ» հարցեր Զարգացնել աշակերտների	Հարցերի առաջադրում՝ պարզից դեպի բարդ 1.Թվարկել թվերի անունները:. 2.Թարգմանել սահուն կարդալ 1-2-րդ մասերը:

		<p>պատասխանները՝ ստեղծելով «հավելյար» արժեքներ Տալ ուղղորդող հարցեր Տալ անհատական բանավոր հետադարձ կապ</p>	
<p>17րոպե</p>	<p>աշակերտները սկսում են անավարտ նախադասություններ մեթոդից բխող առաջադրանքների կատարմանը</p>	<p>Գրել հոգեվիճակի քարտեզ մեթոդի հարցերը, բացատրել հանձնարարությունը հսկել աշխատանքները, հետևել ժամանակին Օժանդակություն</p>	<p>Տալ անհատական բանավոր հետադարձ կապ հաջորդ դասին</p>

Յրոպե-ավարտ	հանձնում են աշխատանքները	<p>տրամադրել հիմնականում «ցածր» առաջադիմություն ունեցող աշակերտներին,</p> <p>Բացատրել անհասկանալի հատվածները</p> <p>Ամփոփել հիմնական մտքերը</p> <p>Տնային աշխատանքի հանձնարարում :</p>	
-------------	--------------------------	--	--

Գրագիտություն	Ինչպե՞ս ուլիկը կարողացավ հաշվել
Աջակցություն	
Գնահատում	Ձևավորող գնահատում ողջ դասապրոցեսի ժամանակ, բանավոր հետադարձ կապի տրամադրում
Դասին անդրադարձ	Թեման- Նոր թեման հաղորդվեց ամբողջովին աշակերտների օգնությամբ, տեքստից դուրս էին գրվում թվերը և թարգմանու նրանց մասնակցությամբ: Դասապլանում ներկայացված առաջին 4 հարցերը փակ հարցեր էին, որոնք տրվեցին «ցածր» առաջադիմություն ունեցող աշակերտներին, 5-ից 7 հարցերը «միջին» առաջադիմության տեր աշակերտների հետ բացահայտեցինք, իսկ 8-րդն մարտահրավերային հարց էր, որին պատասխանեցին «բարձր» առաջադիմություն ունեցող աշակերտները ուղղորդող

	<p>հարցադրումների օգնությամբ: Քանի որ թեման մատչելի էր, դասապրոցեսին աշակերտները մասնակցեցին շատ ակտիվորեն՝ հիմնականում ցածր և միջին առաջադիության տեր աշակերտները, որոնք մեծ բավականություն էին ստանում, երբ ինքնուրույն դուրս էին գրում ածականները: Բոլոր աշակերտներին տրամադրեցի անհատական բանավոր հետադարձ կապ: Նոր թեման հաղորդելուց հետո Գրատախտակին գրեցի անձնագիր մեթոդի հարցերը, բաժանեցի ատանքային թերթիկներ, բացատրեցի առաջադրանքների իմաստը: Ուշադրությանս կենտրոնում հիմնականում պահել էի «ցածր» առաջադիմություն ունեցող աշակերտներին, որոնց տրամադրում էի օժանդակություն: Բայց աշխատանքային թերթիկն շատ սխալներով կամ դատարկ հանձնել էին «ցածր» առաջադիմության տեր աշակերտները, քանի որ այսպիսի աշխատանքն անհաղթահարելի էր նրանց համար: Միջին առաջադիմության տեր աշակերտների աշխատանքները ուղղակի ուղղորդեցի տրամադրելով շատ քիչ օգնության: Բարձր առաջադիմության տեր աշակերտներին ուղղակի բացատրեցի ինչպես ներկայացնել առաջադրանքը: Այս աշակերտներին ուղղորդում չեմ տրամադրել, քանի որ նրանք կարող են աշխատել ինքնուրույն՝ առանց իմ օժանդակության: «Միջին» և «բարձր» առաջադիմություն ունեցող աշակերտները աշխատանքային թերթիկները հանձնել էին իրենց կարողությունների համապատասխան չափով: Այսօրվա դասի արդյունքներից քիչ գոհ մնացի: Դասի վերջում մեկ նախադասությամբ մի քանի աշակերտի օգնությամբ ամփոփեցինք դասը: Հաջորդ դասաժամին բանավոր հետադարձ կապով բացատրեցի մեթոդում առկա դժվար պատասխանվող հարցերին:</p>
--	--

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	23. 01. 2022	Կիսամյակ	1-ին	Դասարան	4րդ
Խմբի բացվածք	Աղջիկ: 15	Տղա: 17	ՕՏ	ՈՒՀԿ			

ՕՐՎԱ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2

	Как ребенок научился считать. Часть 3:		
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐ՝	Գրատախտակ, կավիճ, դասագիրք, քարտեր		
Ամբողջական պատկեր՝	Այս դասին կիրառելով նախորդ թեմաների գիտելիքները վերլուծություն կատարեն թեմայի վերաբերյալ:		
Դասի նպատակը՝	Վերհիշել – Ռուսերենի թվերի անունները; Հստակեցնել- տարբերել ձագերի անունները: Կիրառել-ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել պատմելու ժամանակ:		
Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ			
Վերջնարդյունքներ	Աշակերտները կկարողանան. Բոլորը թվարկել կենդանիների անունները:.		
	Նպատակներին հասնելու ռազմավարությունը:		
Գործողություն ներ (ժամ/տևողությ յուն)	Ուսումնական գործունե ություն Աշակերտներ	Պլանավորած տարբերակում և ՈւԳ ռազմ ավարություններ Ուսուցիչ	Առանցքային հարցեր Հիմնական ստուգումներ (հանձնարարությա ն վերջնարդյունքը նպաստում է դասի նպատակին)
5րոպե-ներկաբացակա	Բացել դասագիրքը, նշել նոր դաս	Ողջունել դասարանին, հաղորդել բարձրաձայն դասի թեման, դասի նպատակը	
20րոպե-ընթացք	Պատասխանել հարցերին Նշումներ անել տետրերում Գրատախտակին գրել կենդանիների անուններ և թարգմանել: Փակ հարցերին պատասխանել անվանակոչվածները Փոխանակել մտքեր ընկերների հետ	Տալ փակ և բաց հարցադրումներ Թիրախավորել հարցերը՝ աշխատելով հնարավորինս շատ աշակերտներ ներգրավվել Տալ «կեղծ» հարցեր Զարգացնել աշակերտների պատասխանները՝ ստեղծելով «հավելյար» արժեքներ Տալ ուղղորդող հարցեր	Հարցերի առաջադրում՝ պարզից դեպի բարդ 1.Թվարկել կենդանիների անունները:. 2.Թարգմանել սահուն կարդալ 1,2 մասերը: 2. Տրբերել կենդանիների անունները ձագերի անունները:

		Տալ անհատական բանավոր հետադարձ կապ	
17րոպե	աշակերտները սկսում են անավարտ նախադասություններ մեթոդից բխող առաջադրանքների կատարմանը	Գրել հոգեվիճակի քարտեզ մեթոդի հարցերը, բացատրել հանձնարարությունը հսկել աշխատանքները, հետևել ժամանակին	Տալ անհատական բանավոր հետադարձ կապ հաջորդ դասին
3րոպե-ավարտ	հանձնում են աշխատանքները	Օժանդակություն տրամադրել հիմնականում «ցածր» առաջադիմություն ունեցող	

		<p>աշակերտներին,</p> <p>Բացատրել անհասկանալի հատվածները</p> <p>Ամփոփել հիմնական մտքերը</p> <p>Տնային աշխատանքի հանձնարարում :</p>	
--	--	---	--